

De persoonlijke voornaamwoorden: pronomina personalia

casus	ik	jij	wij	jullie
nom.	ego	tu	nos	vos
gen.	-----	-----	-----	-----
dat.	mihi	tibi	nobis	vobis
acc.	me	te	nos	vos
ab.	me	te	nobis	vobis

Nota bene: mecum, tecum, secum, nobiscum, vobiscum, secum moet je lezen als cum me, te, se, nobis, vobis, se (met mij, met jou, met zich, met ons, met jullie, met zich).

De Romeinen gebruikten de nominativus van de persoonlijke voornaamwoorden niet zo vaak, natuurlijk omdat de uitgangen van de persoonsvormen al aangaven met wie je te doen had. Ego, tu, nos, vos werden alleen gebruikt om heel veel nadruk op het onderwerp te leggen, zoals in tegenstellingen: ego dominus sum, non tu.

Het bezittelijke voornaamwoord.

Van de persoonlijke voornaamwoorden bestaat geen genitivus daarvoor gebruikten ze het bezittelijke voornaamwoord, dat een bijvoeglijk naamwoord is:

meus, -a, -um	mijn, van mij
tuus, -a, -um	jouw, van jou
suus, -a, -um	zijn, haar eigen, van hem/haar zelf
noster, -stra, -strum	onze, van ons
vester, -stra, -strum	jullie, van jullie
suus, -a, -um	hun eigen, van hen zelf

Opdracht 5

Veel van bovenstaande vormen ken je misschien al een beetje uit het Frans. Wat is in het Frans mihi, tibi, me, te, nos, vos?

Het persoonlijke voornaamwoord van de derde persoon.

Het klinkt misschien vreemd, maar de Romeinen hadden eigenlijk geen persoonlijke voornaamwoorden voor **hij, zij, het**. Hiervoor gebruikten ze woorden als **deze, dit, die, dat**. Dit zijn eigenlijk woorden, waarmee je iets aanwijst: aanwijzende voornaamwoorden. Het meest gebruikte woord van deze aanwijzende voor naamwoorden is het woordje **is** (*m*, hij), **ea** (*f*, zij) en **id** (*n*, het). Het betekent eigenlijk **deze, dit** maar heeft heel vaak de betekenis van **hij, zij, het**. De verbuiging is onregelmatig en moet je gewoon uit je hoofd leren. Er zit wel iets regelmatig in. Zo zijn de mannelijke en onzijdige vormen vooral van de 2^e declinatie en de vrouwelijke vormen van de eerste declinatie.

casus	hij/deze	zij/deze	het/dit	casus	zij	zij	zij
nom. s.	is	ea	id	nom.pl.	ei	eae	ea
gen.	eius	eius	eius	gen.	eorum	earum	eorum
dat.	ei	ei	ei	dat.	eis	eis	eis
acc.	eum	eam	id	acc.	eos	eas	ea
abl.	eo	ea	eo	abl.	eis	eis	eis

Nota bene: suus (zijn/haar/hun eigen) wordt alleen gebruikt als het om iets gaat, dat van het onderwerp is. Videt suum canem – Hij ziet zijn (eigen) hond. Eius/eorum/earum wordt gebruikt bij het bezit van iemand anders dan het onderwerp. Videt eorum canem – Hij ziet hun hond.

Opdracht 6

Vervang in de volgende zinnen de onderstreepte persoonlijke voornaamwoorden door de juiste Latijnse.

1. Jij moet mij met zijn hulp bevrijden.
2. Hij geeft jullie samen met hem een opdracht.
3. Wij hebben haar hiermee/met dit gezien.
4. Jullie moeten ons haar geven.
5. Zij zien hoe zij hun vergeven.
6. Zijn vriendin geeft jullie voor hem mooie boeken mee.

Opdracht 7

Vertaal de volgende zinnen.

1. Suis donis nos sibi redimit.
2. In eius praetorio ligant suum currum ad hastam.
3. Eorum corpora in terra nostra nos sepelimus.
4. Eam et eum hasta vestra interficiebamus
5. Resistimus eis et vobis.